ז שם בְּגְמָרָא (עז.) סַפְל. ח שם (עז:). ט הָרא״ש שם (פ״ז סי׳ ד) בְּשֵׁם הָרַ״מ. י שם בְּגְמָרָא ע״ז וְע״ח (ע״א). כ שם (עח.).

יַחַד עַד שֶׁמַּגִּיעַ (פג) לְרֹאשׁ הַכֹּתֶל. וְאִם אֵין בָּהּ אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה, אֵינוֹ מוֹעִיל אֲפִלּוּ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ (פד) כְּנֶגְדּוֹ: י (פה) כָּפָה סַפָּל שֵׁשׁ בּוֹ (פו) אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה וְגָבְהוֹ כָּל שֶׁהוּא וּמֵעֵט בּוֹ גָּבְהוֹ מֵעֲשָׂרָה, מֻתָּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ כְּנֶגֶד הַמְּעוּט, וּבִלְבַד (ה) (פז) שֶׁיִּחְבְּרֵנּוּ בְּטִיט: יא (פח) ח[ב]נָה אִצְטַבָּא עַל אִצְטַבָּא, אִם יֵשׁ (פט) בַּתַּחְתּוֹנָה אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה אוֹ אִם אֵין בָּהּ אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה וְיֵשׁ בָּעֶלְיוֹנָה אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה, (צ) * וְאֵין בֵּין זוֹ לָזוֹ שְׁלֹשָׁה טְפָחִים, ט[מ]נִי לְהַתִּיר (צא) * אֲבָל לֹא מִהֲנֵי לְמֶהֱוֵי פֶּתַח (צב) לְעֶרֶב יַחַד: יב זיז (צג) הַיּוֹצֵא מִן הַכֹּתֶל וְיֵשׁ בּוֹ אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה (צד) וְהִנִּיחַ עָלָיו (צה) * סֻלָּם כָּל שֶׁהוּא, מוֹעִיל (ו) (צו) לְהַתִּיר לוֹ תַּשְׁמִישׁ הַכֹּתֶל, וְהוּא (צז) שֶׁלֹּא תְּהֵא שְׁלִיבָה הַתַּחְתּוֹנָה גְּבוֹהָה מִן הָאָרֶץ שְׁלֹשָׁה (צח) וְלֹא יְהֵא בֵּין שְׁלִיבָה לִשְׁלִיבָה שְׁלֹשָׁה, וְהוּא שֶׁנִּיחַ הַסֻּלָּם (צט) עַל גַּב הַזִּיז, אֲבָל (ז) סוֹמְכוֹ אָצְלוֹ לֹא. כוְכָל זְמַן שֶׁאֵין גָּבְהוֹ הַכֹּתֶל עֲשָׂרִים טְפָחִים דֵּי בְּזִיז אֶחָד שֶׁמַּנִּיחוֹ בְּאֶמְצַע, שֶׁהֲרֵי אֵין גָּבְהוֹ עֲשָׂרָה עַד הַזִּיז וְלֹא גָּבְהוֹ עֲשָׂרָה מְמֻנּוּ עַד רֹאשׁ הַכֹּתֶל. וְאִם הוּא גָּבְהוֹ עֲשָׂרִים, צָרִיךְ שְׁנֵי זִיזִין, אֶחָד בְּתוֹךְ עֲשָׂרָה הַתַּחְתּוֹנִים וְאֶחָד לְמַעְלָה מִמֶּנּוּ (ק) בְּתוֹךְ עֲשָׂרָה הָעֶלְיוֹנִים, (קא) שֶׁאִם הָיָה הַזִּיז גָּבְהוֹ עֲשָׂרָה לֹא סַגִּי לֵיהּ בְּסֻלָּם כָּל שֶׁהוּא,

בְּאֵר הַיטֵב

י (ה) שֶׁיִּחְבְּרֵנּוּ. חִבּוּר שֶׁאִי אֶפְשָׁר לִשְׁמְטוֹ עַד שֶׁיַּחְפֹּר בְּדֶקֶר, עַל כֵּן הָוֵי בְּטִוחַ. רַמְבַּ״ם (פ״ג הי״ג): יב (ו) לְהַתִּיר. אֲבָל לֹא לְעֶרֶב יַחַד אֶלָּא אִם כֵּן מַגִּיעַ לְרֹאשׁ הַכֹּתֶל. מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יט): (ז) סוֹמְכוֹ. פֵּרוּשׁ, שֶׁסְּמוּךְ הַסֻּלָּם לַכֹּתֶל אֵצֶל הַזִּיז, אִם כֵּן לֹא הָוֵי הֶךְ סֻלָּם דְּרִגְא לְזִיז:

בֵּאוּר הַלָּכָה

[לְבַד בְּחִדּוּשֵׁי רִיטְבָ״א (שם ד״ה ולא) מְצַדֵּד יוֹתֵר לִשְׁיטַת הָרַ״מ שֶׁהוּבָא בְּרֹא״ש שְׁסִּחְמִיר בְּזֶה], א[וְעַל כֵּן בְּשָׁעַת הַדְּחָק יֵשׁ לִסְמֹךְ לְהָקֵל בָּזֶה:

יא * וְאֵין בֵּין זוֹ לָזוֹ שְׁלֹשָׁה טְפָחִים. ב[מַשְׁמַע דְּאִי יֵשׁ בֵּין זוֹ לָזוֹ שְׁלֹשָׁה טְפָחִים, אַף דְּהָעֶלְיוֹנָה רָחֹב אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה לֹא מְהַנֵּי, מִשּׁוּם דְּהָוֵי מְעוּט בָּאֲוִיר, כֵּן מְבֹאָר בְּפֶרֶק ג׳ מַצְרוּבִין הֲלָכָה ה׳ [וְעַיֵּן בְּמַגִּיד מִשְׁנֶה שָׁם שְׁתָּמַהּ עַל הָרַמְבַּ״ם לְפִי גִּרְסָתֵנוּ בַּשַּׁ״ס, וְכָתַב דְּאֶפְשָׁר שֶׁלֹּא הָיָה לוֹ בִּגְרִסְתּוֹ כֵּן, וְכֵן נִרְאֶה גַּם כֵּן דַּעַת הָרַמְבַּ״ם

(קב) וְהוּא שֶׁלֹּא יִהְיוּ הַזֵּיתִין זֶה כְּנֶגֶד זֶה שֶׁרָאוּי לְהַטִּיל סֶלַע מִזֶּה לָזֶה: **יג** [ל]הֶעֱמִיד שְׁנֵי סַלָּמוֹת זֶה בְּצַד זֶה (קג) וְלֹא הָיָה בְּשִׁנֵּיהֶם מֶשֶׁךְ אַרְבָּעָה, וְהָרִחְיקָם זֶה מִזֶּה כְּדֵי שִׁיְּהֵא בְּשִׁנֵּיהֶם אַרְבָּעָה (קג) וּמִלֹּא הָאֲוִיר שֶׁבֵּינֵיהֶם בְּקַשׁ, אֵינוֹ מוֹעִיל לֹא לְהַתִּירוֹ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ עָלָיו וְלֹא לְעָרֵב יַחַד, שֶׁמְּקוֹם מַעֲמַד הָרַגְלַיִם הוּא בְּאֶמְצַע הַסֶּלַע וְאֵין רָאוּי לַעֲלוֹת בְּקַשׁ. וְאִם הֶעֱמִיד הַסֶּלַע בְּאֶמְצַע (קד) וְהִקִּישׁ מִן הַצַּד, (קה) מְהַנֵּי בֵּין לְהַתִּירוֹ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ עָלָיו (קו) בֵּין (מ) לְעָרֵב יַחַד: **יד** [מ]אֵין הַסֶּלַע רָחָב אַרְבָּעָה (קז) וְחָקַק אֶצְלוֹ בַּכֹּתֶל לְהַשְׁלִימוֹ לְאַרְבָּעָה, (קח) דַּי לוֹ (קט) שֶׁיְּחַק בְּגֹבַהּ עֲשָׂרָה. וְאִם לֹא הֶעֱמִיד סֶלַע כְּלָל אֶלָּא חָקַק בַּכֹּתֶל כְּמִין שְׁלִיבוֹת שֶׁל סֶלַע לַעֲלוֹת בּוֹ, (קי) צָרִיךְ שֶׁיְּחַק (קיא) בְּכָל גֹּבַהּ הַכֹּתֶל, (קיב) וּמוֹעִיל בֵּין לְהַתִּיר תַּשְׁמִישׁ בֵּין לְעָרֵב יַחַד: **טו** [נ]הָיָה אִילָן בְּצַד הַכֹּתֶל וְעָשׂוּהוּ סֶלַע לַכֹּתֶל, (קיג) אִם רָצוּ מְעָרְבִין אֶחָד. אֲבָל אִם עָשָׂה אֲשָׁרָה סֶלַע לַכֹּתֶל, אֵין מְעָרְבִין אֶחָד, מִפְּנֵי שֶׁאָסוּר לַעֲלוֹת עָלֶיהָ מִן הַתּוֹרָה שֶׁהֲרֵי אֲסוּרָה בַּהֲנָאָה. [ס]וְהָרא"ש ז"ל (פ"ז מ' ד) כָּתַב בְּהָפֵךְ, (קיד) דְּאִילָן אֵינוֹ מוֹעִיל (קטו) וַאֲשֵׁרָה מוֹעֶלֶת, וְהוּא שֶׁתִּהֵא (ט) (קטז) יְבֵשָׁה: **טז** (קיז) * [ע]חָרִיץ שֶׁבֵּין שְׁתֵּי חֲצֵרוֹת (קיח) עָמֹק עֲשָׂרָה (קיט) וְרָחָב אַרְבָּעָה, אֵין יְכוֹלִין לְעָרֵב יַחַד אֲפִלּוּ מָלֵא (קכ) תֶּבֶן וְקַשׁ (קכא) * [פ]כָּל זְמַן שֶׁלֹּא בִּטְּלוֹ. [*] וְאִם הָיָה (קכב) מָלֵא עָפָר וּצְרוֹרוֹת, (קכג) [צ]אֲפִלּוּ סְתָמָא,

ל שם ע"ח (ע"א) בְּצֵיָרָא בְּגִמָּרָא וְנִפְשְׁטָה. מ שם (עח:). נ שם ע"ח בְּצֵיָרָא דְּרַב יוֹסֵף (מָרְבָּא) [מָרְבָּה] וְכִדְאָמַר לֵיהּ רַבָּה. ס כְּמַאן דְּאָמַר בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן שָׁם. ע מִשְׁנָה שָׁם. פ שָׁם בְּגִמָּרָא. צ שָׁם בְּגִמָּרָא (עט).

בְּאֵר הֵיטֵב

יג (מ) לְעָרֵב. הַיְנוּ כְּשֶׁמַּגִּיעַ לְרֹאשׁ הַכֹּתֶל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סָעִיף ח': **טו** (ט) יְבֵשָׁה.

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

הַתַּחְתּוֹן גְּבוֹהַּ עֲשָׂרָה מִן הָאָרֶץ [וְכֵן אִם הִזִּיז הָעֶלְיוֹן יַרְחִיקֶנּוּ עֲשָׂרָה טְפָחִים מֵהַזִּיז הַתַּחְתּוֹן], לֹא סָגִי לֵיהּ בְּסֶלַע כָּל שֶׁהוּא, (מז) אֶלָּא שֶׁיִּהְיֶה בְּמִשְׁפּוֹ אַרְבָּעָה טְפָחִים: (קב) וְהוּא וְכוּ' זֶה בְּנֶגֶד זֶה. אֶלָּא יִהְיוּ מְשׁוּכִים זֶה מִזֶּה כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה רָאוּי לְהַעֲמִיד סֶלַע עַל זִיז הָעֶלְיוֹן: **יג** (קג) וּמִלֹּא הָאֲוִיר שֶׁבֵּינֵיהֶם בְּקַשׁ. שֶׁעֲשָׂאָן (פס) כְּעֵין שְׁלִיבוֹת: (קד) וְהִקִּישׁ מִן הַצַּד. וּבָזֶה נִשְׁלַם הַשִּׁעוּר (פט) מֶשֶׁךְ רֹחַב אַרְבָּעָה טְפָחִים לְהַסֶּלַע: (קה) מְהַנֵּי וְכוּ'. לְפִי שֶׁכַּף הָרֶגֶל עוֹלֶה בַּסֶּלַע, וְהַקַּשׁ שֶׁמִּן הַצַּד (נ) רָאוּי לְהַחֲזִיק בּוֹ בְּיָדָיו וְלַעֲלוֹת: (קו) בֵּין לְעָרֵב יַחַד. אִם מַגִּיעַ (עפ) לְפָחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה טְפָחִים לְרֹאשׁ הַכֹּתֶל וְעָשָׂה כֵּן גַּם בָּחָצֵר הַשֵּׁנִית. וְכֵן בְּכָל הַסִּימָן הֵיכָא שֶׁנִּזְכַּר לְעָרֵב יַחַד מֵרֵי שָׁעָשָׂה כֵּן גַּם בֶּחָצֵר הַשֵּׁנִית: **יד** (קז) וְחָקַק אֶצְלוֹ בַּכֹּתֶל. כְּגוֹן שֶׁנִּזְקַק הַסֶּלַע בְּיֹשֶׁר וְחָקַק מִכָּאן וּמִכָּאן בַּכֹּתֶל שֶׁהָיָה עֵב וְעָשָׂה כְּמִין (עג) שְׁלִיבוֹת לְהַשְׁלִים הַשִּׁעוּר שֶׁל רֹחַב אַרְבָּעָה טְפָחִים: (קח) דַּי לוֹ וְכוּ'. פָּרוּשׁ, אֲבָל הַסֶּלַע בְּעַצְמוֹ צָרִיךְ שֶׁיַּעֲלֶה עַד רֹאשׁ הַכֹּתֶל עַל כָּל פָּנִים פָּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה טְפָחִים, וְכַנַּ"ל בְּסָעִיף ח': (קט) שֶׁיְּחַק בְּגֹבַהּ עֲשָׂרָה. שֶׁזֶּהוּ (עג) שִׁעוּר גֹּבַהּ פָּתַח, וְאַף עַל פִּי שֶׁהַכֹּתֶל גְּבוֹהַּ הַרְבֵּה וְשָׁם אֵין הַסֶּלַע רָחָב אַרְבָּעָה טְפָחִים, אֵין בְּכָךְ כְּלוּם, (עד) שֶׁהֲרֵי יָכוֹל לַעֲלוֹת לְרֹאשׁ הַכֹּתֶל בְּסֶלַע אַף עַל פִּי שֶׁאֵין בְּרָחְבּוֹ אַרְבָּעָה: (קי) צָרִיךְ שֶׁיְּחַק. בְּרֹחַב אַרְבָּעָה בְּכָל גֹּבַהּ הַכֹּתֶל, (עה) שֶׁהֲרֵי נוֹחַ כָּל כָּךְ לַעֲלוֹת כְּמוֹ בִּשְׁלִיבֵי סֶלַע: (קיא) בְּכָל גֹּבַהּ הַכֹּתֶל. וְאָמְנָם אִם נִשְׁאַר מִן הַגֹּבַהּ רַק פָּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה טְפָחִים שֶׁלֹּא חָקְקוּ מִסְתַּבְּרָא גַּם כֵּן דְּמֵהֲנֵי [פְּרֵי מְגַדִּים (א"א ס"ק כג)]: (קיב) וּמוֹעִיל וְכוּ'. וְזֶה קָאֵי (עו) גַּם אֲרִישָׁא: **טו** (קיג) אִם רָצוּ מְעָרְבִין אֶחָד. שֶׁאֵין אִסּוּר לַעֲלוֹת עַל סְתָם אִילָן בְּשַׁבָּת אֶלָּא מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים, וּבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת שֶׁהוּא שְׁעַת קְנִיַּת הָעֵרוּב לֹא גָּזְרוּ עַל שְׁבוּת שֶׁל דִּבְרֵיהֶם: (קיד) דְּאִילָן אֵינוֹ מוֹעִיל. דְּכֵינָן (עז) שֶׁאִסּוּר לַעֲלוֹת בּוֹ בְּשַׁבָּת, וְהָאִסּוּר בָּא מִכֹּחַ שַׁבָּת, וְאֵיךְ יַתִּיר דָּבָר לְשַׁבָּת, דְּהָוֵי לֵיהּ כִּשְׁנֵי סוֹתְרִין: (קטו) וַאֲשֵׁרָה מוֹעֶלֶת. הוֹאִיל וְלֵית בָּהּ מִשּׁוּם אִסּוּר שַׁבָּת, אַף עַל גַּב שֶׁיֵּשׁ בָּהּ אִסּוּר אַחֵר שֶׁהוּא אִסּוּר עֲבוֹדַת גִּלּוּלִים לֹא חָיְשִׁינַן לָזֶה, (עח) דְּמִכָּל מָקוֹם פִּתְחָא הוּא, וְאַרְיֵה דְּרִבִּיעַ עֲלֵהּ: (קטז) יְבֵשָׁה. שֶׁאֵין בּוֹ פֵּרוֹת וְעָלִין וַעֲנָפִים, דְּאָז לֹא חָיְשִׁינַן שֶׁמָּא יִתְלֹשׁ וּמֵתֶר לַעֲלוֹת עָלָיו בְּשַׁבָּת מִדִּינָא אִי לָאו מִשּׁוּם אִסּוּר אֲשֵׁרָה, וְעַיִּן לְעֵיל סִימָן של"ו (ס"א) דְּיֵשׁ לְזַהֵר שֶׁלֹּא לַעֲלוֹת אֲפִלּוּ בְּאִילָן יָבֵשׁ, (עט) הָתָם רַק מִשּׁוּם סָיָג וְגָדֵר שֶׁלֹּא יָבֹאוּ לְהָקֵל בְּשָׁאָר אִילָנוֹת. וְעַיִּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק"כ) שֶׁמְּצַדֵּד לַהֲלָכָה כַּסְּבָרָא הָרִאשׁוֹנָה שֶׁהִיא דַּעַת הָרַבֵּה פּוֹסְקִים: **טז** (קיז) חָרִיץ שֶׁבֵּין שְׁתֵּי חֲצֵרוֹת. פָּרוּשׁ, שֶׁלֹּא הָיָה בֵּינֵיהֶן שׁוּם מְחִיצָה הַמַּפְסֶקֶת רַק חָרִיץ בָּעָלְמָא: (קיח) עָמֹק עֲשָׂרָה וְכוּ'. שֶׁכָּשֵׁם שֶׁמְּחִיצָה שֶׁגְּבוֹהָּ עֲשָׂרָה מַפְסֶקֶת בֵּין הָרְשׁוּיוֹת, כֵּן חָרִיץ שֶׁהוּא עָמֹק שִׁעוּר זֶה גַּם כֵּן (פ) מְחַלֵּק הָרְשׁוּיוֹת. וּמֵרֵי שֶׁהֶחָרִיץ הוֹלֵךְ בְּכָל אֹרֶךְ הַחֲצֵרוֹת מִקָּצֶה אֶל קָצֶה, דְּאִם נֶחְסַר אַרְבָּעָה טְפָחִים נֶחְשָׁב אוֹתוֹ מָקוֹם כְּפָתַח, וּכְדִלְקַמָּה בְּסָעִיף י"ז: (קיט) וְרָחָב אַרְבָּעָה. טְפָחִים. דְּפָחוֹת מִכָּאן, (פפ) נוֹחַ לְפָסְעָן מִשְּׁפָתוֹ אֶל שְׁפָתוֹ וְלֹא חָשׁוּב הֶפְסֵק. וְגַם זֶה מֵרֵי שֶׁהָיָה (פנ) כָּל שֶׁטַּח הֶחָרִיץ רָחָב אַרְבָּעָה טְפָחִים, וְכִדְמוּכָח לְקַמֵּיהּ בְּסָעִיף י"ז: (קכ) תֶּבֶן וְקַשׁ. שֶׁרָאוּי לְמַאֲכַל בְּהֵמָה, (פג) דְּאִם הָיָה תֶּבֶן וְקַשׁ סָרוּחַ שֶׁאֵין רָאוּי לְמַאֲכַל בְּהֵמָה, דַּיְנוּ כְּעָפָר וַאֲפִלּוּ סְתָמָא נַמִּי מְכַשְּׁלִי: (קכא) כָּל זְמַן שֶׁלֹּא בִּטְּלוֹ. בְּפָרוּשׁ (פד) וְאָמַר לֹא שָׁקַלְנָא מֵהָכָא. וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁאֲפִלּוּ לֹא אָמַר בְּפִיו (פה) רַק שֶׁהִסְכִּים בְּלִבּוֹ לָזֶה, גַּם כֵּן מְמִילָא מִתְבַּטֵּל: (קכב) מָלֵא עָפָר וְכוּ'. הַיְנוּ כָּל אֹרֶךְ הֶחָרִיץ אוֹ עַל כָּל פָּנִים בְּיוֹתֵר מֵעֲשָׂר אַמּוֹת [דְּאִי לָאו הָכִי הָוֵי כְּפָתַח וְאִם רָצוּ מְעָרְבִין שְׁנַיִם]. וְדַע דְּמֵה שֶׁכָּתַב מָלֵא עָפָר הוּא (פו) לָאו דַּוְקָא, דְּאִם מִעַט עָמְקוֹ מֵעֲשָׂרָה גַּם כֵּן דִּינָא הָכִי: (קכג) אֲפִלּוּ סְתָמָא. דְּעָפָר וּצְרוֹרוֹת (פז) בְּחָרִיץ מִסְתָּמָא מְבַטְּלִין

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

טז [בשו"ע] וְאִם הָיָה מָלֵא עָפָר כו'. עַיֵּן בְּשוּ"ת אֶמוּנַת שְׁמוּאֵל (סי' מ) שֶׁכָּתַב מִדִּבְרֵי

בֵּאוּר הַלָּכָה

טז * חָרִיץ שֶׁבֵּין שְׁתֵּי חֲצֵרוֹת. **וְהוּא הַדִּין אִם הָיָה חָרִיץ בָּזֶה מַפְסִיק בְּחֵצֵר אֶחָד עַל פְּנֵי כָּל אָרְכּוֹ וְיֵשׁ בּוֹ דִּירוּרִין מִכָּאן וּמִכָּאן דְּנַעֲשָׂה עַל יְדֵי זֶה כִּשְׁנֵי חֲצֵרוֹת** [רַשְׁ"י (עז: ד"ה חריץ)], וּפְשׁוּט הוּא:

* **כָּל זְמַן שֶׁלֹּא בִּטְּלוֹ.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר אֲפִלּוּ יָדוּעַ לָנוּ שֶׁאֵין עַתִּיד לְפַנּוֹתוֹ מִפְּנֵי שֶׁאֵין צָרִיךְ לוֹ, **כָּל זְמַן שֶׁלֹּא בִּטְּלוֹ בְּפִיו לְפָרוּשׁ רַשְׁ"י** (עח: ד"ה אי), **וּלְפָרוּשׁ רַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל כָּל זְמַן שֶׁלֹּא הִסְכִּים בְּלִבּוֹ לָזֶה** [כֵּן מוּכָח בְּסֻכָּה (ד. ד"ה היתה) וּבְפוֹסְקִים שָׁם]. וְעוֹד מְבֹאָר בְּסוּגְיָא שָׁם **דִּבְכָרִים וּכְסָתוֹת אֲפִלּוּ בִּטְּלוֹ לֹא מְהֵנֵי, דְּכִטְלָה דַּעְתּוֹ אֵצֶל כָּל אָדָם:**

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(מז) וּבָזֶה דַּי לְהִשְׁתַּמֵּשׁ כְּאִלּוּ מַגִּיעַ לְרֹאשׁ הַכֹּתֶל **אַף שֶׁאֵין בָּעֲבִי שְׁלִיבוֹתָיו רֹחַב אַרְבָּעָה טְפָחִים** [מַאֲמַר מָרְדְּכַי (שם) וַעֲצֵי אַלְמֻגִּים (שם)]: **יג** (מם) רַשְׁ"י (עח. ד"ה סולם): (מם) רַשְׁ"י (שם ד"ה קשין): (מנ) שָׁם: (מפ) אַחֲרוֹנִים: **יד** (מנ) רַשְׁ"י (עח: ד"ה חקק): (מנ) רַשְׁ"י (שם ד"ה בעשרה): (מר) מֶגֶן אַבְרָהָם (ס"ק כג) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים. **וְכָל שֶׁכֵּן אִם יֵשׁ לוֹ שָׁלֵם שֶׁמִּלְמַטָּה עַד עֲשָׂרָה טְפָחִים הוּא רֹחַב אַרְבָּעָה טְפָחִים וְהוֹלֵךְ וּמִתְקַצֵּר בְּרֹאשׁוֹ דְּמֵהֲנֵי** [פְּרֵי מְגַדִּים (א"א ס"ק כג)]: (מס) גְּמָרָא (שם): (מט) לְבוּשׁ: (מס) גְּמָרָא (שם): (מע) אֵלִיָּה רַבָּה (ס"ק כא) וְהַגְּרָ"א (ד"ה והוא) לְתָרֵץ קוּשְׁיַת הַמֶּגֶן אַבְרָהָם (ס"ק כו): **טז** (מ) **וְנֶחְשָׁב לְמִחְצָה גְּמוּרָה. אֲבָל אִם אֵינוֹ עָמֹק עֲשָׂרָה אוֹ שֶׁאֵינוֹ רָחָב אַרְבָּעָה טְפָחִים, אֵינוֹ נֶחְשָׁב לְמִחְצָה כְּלָל וּמְעָרְבִין אֶחָד** וְאֵין

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah